

अल्पसंख्याक समाजातील महिला व युवकांना
कौशल्य विकासाचे प्रशिक्षण:-

राज्यातील अल्पसंख्याक लोकसमुहातील महिला
व युवकांना रोजगाराच्या संधी उपलब्ध करून
देण्याकरीता कौशल्य विकास व उद्योजकता
विभागामार्फत महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास
सोसायटीच्या मदतीने एकसूत्रीकरण अंतर्गत
कौशल्य विकासाचे प्रशिक्षण देणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन

अल्पसंख्याक विकास विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: अविवि २०१९/प्र.क्र.१११/का.९

मंत्रालय, मुंबई -४०० ०३२

दिनांक: १० डिसेंबर, २०२०

वाचा- १. शासन निर्णय कौशल्य विकास व उद्योजकता विभाग क्र.कौविउ-२०१८/प्र.क्र.१२४/
अभियान-१ दि.२०.०८.२०१९.

२. शासन निर्णय कौशल्य विकास व उद्योजकता विभाग क्र.कौविउ-२०१५/प्र.क्र.१२२/
रोस्वरो-१ दि.०२.०९.२०१५.

प्रस्तावना :-

अल्पसंख्याक विकास विभागामार्फत अल्पसंख्याक लोकसमुहाच्या सर्वांगीण विकासाकरीता विकासाच्या विविध योजना राबविण्यात येतात. राज्यातील अल्पसंख्याक समुदायातील महिला व युवकांना रोजगार व स्वयंरोजगाराच्या संधी उपलब्ध व्हाव्यात याकरीता राज्यातील अल्पसंख्याक लोकसमुहातील (मुस्लिम, ख्रिश्चन, शीख, बौद्ध, पारशी, जैन व ज्यू) होतकरु व गरजू महिला व युवकांना कौशल्य विषयक प्रशिक्षण कार्यक्रम संदर्भ क्र. १ दि. २६/८/२०१९ च्या शासन निर्णयान्वये राबवण्याचा शासनाने निर्णय घेतला आहे.

शासन निर्णय दि. २६/८/२०१९ च्या निर्णयान्वये सदर प्रशिक्षण कार्यक्रमाची कार्यपद्धती व स्वरूप निश्चित करण्यात आले आहे. कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता विभागाच्या संदर्भ क्र.२ दि.२०.८.२०१९ च्या शासन निर्णयान्वये राज्यशासनाच्या विविध विभागामार्फत राबविण्यात येणा-या कौशल्य व उद्योजकता विकास तसेच क्षमतावृद्धी करण्यासंदर्भातील योजनाचे एकसूत्रीकरण करण्याचा कार्यक्रम निश्चित करण्यात आला आहे. त्याअनुषंगाने अल्पसंख्याक समुदायातील महिला व युवकांना कौशल्य विकासाचे प्रशिक्षण देण्याच्या कार्यक्रमांमध्ये सुधारणा करून सदर कार्यक्रम कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता विभागांतर्गत असलेल्या महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास सोसायटीमार्फत राबविण्याची बाब शासनाच्या विचाराधिन होती.

शासन निर्णय:-

अल्पसंख्याक विकास विभागामार्फत राज्यातील अल्पसंख्याक समुहातील १५ ते ४५ वयोगटातील महिला व युवकांना कौशल्य विकासाचे प्रशिक्षण देण्याची योजना कौशल्य विकास,

रोजगार व उद्योजकता विभागामार्फत महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास सोसायटीच्या सहकार्याने राबविण्यास शासन मान्यता देण्यात येत आहे.

२. शासन निर्णय अल्पसंख्याक विकास विभाग क्र. अविवि २०१९/प्र.क्र.१११/का.९ दि.२६.८.२०१९ रद्द करण्यात येत आहे.

३. सदर योजनेतर्गत या विभागाकडे उपलब्ध झालेला निधी कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता विभागामार्फत महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास सोसायटीस वितरीत करण्यात येईल.

३. योजनेचे लाभार्थी-

सदर योजनेतर्गत राज्यातील अल्पसंख्याक लोकसमूहातील (मुस्लिम, ख्रिश्चन, शीख, बौद्ध, पारशी, जैन व ज्यू) होतकरु व गरजू महिला व युवकांना कौशल्य विकास प्रशिक्षण देऊन रोजगार/स्वयंरोजगाराची संधी उपलब्ध केली जाईल.

४. उमेदवारांची पात्रता व प्रवर्ग-

सदर योजनेतर्गत लाभ घेणाऱ्या उमेदवारांची पात्रता व प्रवर्ग खालीलप्रमाणे आवश्यक राहिल.

- वयोगट: १५ ते ४५ वर्ष
- शैक्षणिक पात्रता : अभ्यासक्रमांनुसार शैक्षणिक अर्हता धारण केलेली असणे आवश्यक
- रहिवासी: उमेदवार हा महाराष्ट्र राज्यातील रहिवासी असावा
- प्रवर्ग: अल्पसंख्याक
- प्रस्तावित जिल्हे: महाराष्ट्र राज्यातील सर्व जिल्हे

५. कौशल्य प्रशिक्षण (क्षेत्र व अभ्यासक्रम)-

सदर कौशल्य विकास प्रशिक्षण कार्यक्रम राबविण्यासाठी रोजगार/स्वयंरोजगारक्षम प्रशिक्षण अभ्यासक्रमाची निवड करण्यात येईल. सदर अभ्यासक्रम NSQF सुसंगत असणे आवश्यक आहे. अभ्यासक्रमाची निवड करताना जिल्ह्याच्या स्थानिक विशेष गरजांनुसार अथवा स्थानिक औद्योगिक आस्थापनांकडून तसेच उपलब्ध रोजगार/स्वयंरोजगाराच्या संधीच्या अनुषंगाने असावी.

तसेच खालील क्षेत्रातील अभ्यासक्रमांची प्राधान्याने निवड करून त्या अभ्यासक्रमांचे प्रशिक्षण देण्यात येईल.

- Banking & Tax Assistant
- Health-Care
- Construction

- Automobile (Motor Mechanic Heavy vehicle, Road Roller Driver, JCB Driver etc)
- Animation and Multimedia (Assistant Camera Man)
- Logistics
- Computer Software & Hardware

महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास सोसायटीमार्फत प्रत्येक जिल्हामध्ये अभ्याक्रम निर्धारित करून प्रशिक्षण कार्यक्रम राबविता जाईल.

६. प्रशिक्षण संस्थाची पात्रता व निवड-

- सदर प्रशिक्षण कार्यक्रम राबविण्याकरीता राज्यातील स्किल इंडिया पोर्टलवर नोंदणीकृत संस्था पात्र ठरतील.
- तसेच यामध्ये ५/४/३ स्टार रेटिंग प्राप्त संस्थाना प्राधान्य देण्यात येईल.
- प्रशिक्षण संस्थांची निवड महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास सोसायटी (MSSDS) मार्फत केली जाईल. निवड केलेल्या विद्यार्थ्यांची संख्या, प्रशिक्षणासाठी प्रवेश दिलेल्या उमेदवारांपैकी प्रशिक्षण तुकडी निहाय महिला व युवकांची संख्या, अभ्यासक्रमाचा कालावधी अशी सविस्तर माहिती अल्पसंख्याक विकास विभागास महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास सोसायटी सादर करेल.

निवड केलेल्या प्रशिक्षण संस्थांना प्रमोद महाजन कौशल्य व उद्योजकता विकास अभियान या प्रशिक्षण कार्यक्रमाप्रमाणेच प्रशिक्षण कार्यक्रम राबवावा लागेल. तसेच, कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता विभागामार्फत राबविण्यात येत असलेल्या प्रमोद महाजन कौशल्य व उद्योजकता विकास अभियान कार्यक्रमातील सर्व निकष/अटी/शर्ती/नियम लागू राहतील. योजना राबविताना कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता विभागामार्फत याची अंमलबजावणी केली जाईल.

७. लाभार्थ्यांची निवड व नोंदणी-

प्रशिक्षणाचे जिल्हानिहाय उद्दिष्ट निश्चित झाल्यानंतर निवडलेल्या संस्थेमार्फत प्रशिक्षणास पात्र ठरलेल्या अल्पसंख्याक समुहातील उमेदवारांची जिल्हानिहाय व अभ्यासक्रम निहाय यादी महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास सोसायटीमार्फत विभागास सादर करण्यात येईल. यामध्ये १००% महिला व युवक उमेदवार अल्पसंख्याक समुदायाचे असतील. प्रत्येक प्रशिक्षण तुकडी मध्ये ३० उमेदवार असतील. त्यामध्ये दारिद्र्य रेषेखालील उमेदवारांची प्राधान्याने प्रशिक्षणाकरिता निवड करण्यात येईल.

८. मूल्यमापन व प्रमाणन-

प्रशिक्षण पूर्ण झाल्यानंतर उमेदवारांची प्रशिक्षण वर्गातील किमान ७५% उपस्थिती असल्यास संबंधित उमेदवार मूल्यमापन करण्याकरिता पात्र राहील. मूल्यमापनांती यशस्वी उमेदवारांना त्यांनी निवड केलेल्या अभ्यासक्रमानुसार सेक्टर स्किल कौन्सिल (SSC) यांचेमार्फत प्रमाणपत्र प्रदान करण्यात येईल.

९. प्रशिक्षण खर्च प्रतिपूर्ती-

या प्रशिक्षण कार्यक्रमा करीताचा अर्थसंकल्पित निधी कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता विभागामार्फत महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास सोसायटीस वितरीत करण्यात येणार आहे. सदर अनुदान कौशल्य विकास सोसायटी खालील टप्पा अनुदान पद्धतीने प्रशिक्षण संस्थांना अदा करेल.

अ.क्र.	देयकाचा टप्पा	शेरा
१	१ - टप्पा (३०%)	प्रशिक्षण सुरु झाल्यावर ७ दिवसांच्या हजेरीप्रमाणे
२	२ - टप्पा (३०%)	प्रशिक्षण संपल्यानंतर (मूल्यमापन आणि प्रमाणीकरणांती)
३	३ - टप्पा (२०%)	यशस्वी उमेदवारांपैकी किमान ७५ % उमेदवारांना रोजगार/स्वयंरोजगार प्राप्त झाल्यानंतर ३ महिन्यांचे विहित कागदपत्रे/पुरावे सादर केल्यानंतर
४	४ - टप्पा (२०%)	उमेदवारांना ६ महिन्यांपर्यंत रोजगार/स्वयंरोजगार उपलब्ध झाल्याबाबत विहित कागदपत्रे/पुरावे सादर केल्यानंतर

१०. सदर योजनेच्या स्वरूपामध्ये (कार्यपद्धती, उमेदवारांची संख्या, प्रशिक्षण शुल्क इ.) आवश्यकतेनुसार त्याचबरोबर महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास सोसायटी (MSSDS) ने सूचित केलेल्या सुधारणा लक्षात घेऊन बदल करण्याचा अंतिम निर्णय शासनाचा राहिल.

११. हा प्रशिक्षण कार्यक्रम अल्पसंख्याक समुहातील महिला व युवकांसाठी राबविण्यात येत आहे. कौशल्य विकास प्रशिक्षण कार्यक्रमासाठी महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास सोसायटी (MSSDS) आपल्या पोर्टलवर स्वतंत्र डॅशबोर्ड निर्माण करेल. त्यावर या प्रशिक्षण कार्यक्रमाची अद्यावत माहिती अपलोड करतील. सदर योजनेवर देखरेख करण्याकरिता व अद्यावत माहिती प्राप्त करण्याकरिता डॅशबोर्डची लिंक या विभागाला उपलब्ध करून दिली जाईल.

१२. पात्र प्रशिक्षण संस्थांना योजनेतील नियमांवलीस अधिन राहुन प्रशिक्षण शुल्काचे प्रदाने/देयके ऑनलाइन पद्धतीने महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास सोसायटी (MSSDS) मार्फत अदा करण्यात येईल.

१३. या प्रशिक्षण कार्यक्रमाकरिता अल्पसंख्याक विकास विभागामार्फत वितरीत करण्यात आलेल्या निधीचे उपयोगिता प्रमाणपत्र व प्रगती अहवाल दर तीन महिन्याने महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास सोसायटी (MSSDS), कौशल्य विकास रोजगार व उद्योजकता विभागामार्फत अल्पसंख्याक विकास विभागास सादर करेल.

१४. कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता विभागाच्या शासन निर्णय दि.२०.०८.२०१९ अन्वये विहित केल्याप्रमाणे सदर प्रशिक्षण कार्यक्रम कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता विभागामार्फत राबविण्यात येणार आहे. या करिता अर्थसंकल्पित निधीच्या २ % निधी हा प्रशिक्षण शुल्क निधी म्हणून महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास सोसायटीला देय ठरेल. त्यानुसार वितरीत केलेल्या निधीमध्ये सदर २ % निधीचा समावेश असेल.

१५. या कार्यक्रमातर्गत त्या त्या वर्षामध्ये अर्थसंकल्पित होणाऱ्या निधीच्या प्रमाणात प्रशिक्षणार्थींची कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता विभाग तसेच महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास सोसायटी यांच्याशी समन्वय साधून चर्चेद्वारा जिल्हा निहाय संख्या निश्चित करण्यात येईल. त्यानुसार प्रशिक्षण कार्यक्रम राबविण्यात येईल.

१६. अल्पसंख्याक विकास विभागामार्फत सदर प्रशिक्षण कार्यक्रमाची प्रसिध्दी वर्तमानपत्र, Social Media, आकाशवाणी यांच्या द्वारे करण्यात येईल. त्याचबरोबर महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास सोसायटीने देखील आपल्या यंत्रणेमार्फत सदर कार्यक्रमाचा प्रसार, प्रचार करणे आवश्यक राहिल.

१७. प्रशिक्षण संस्थाना प्रशिक्षणादरम्यान अचानक भेट देऊन सदर भेटीचा अहवाल महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास सोसायटी शासनास सादर करेल. प्रशिक्षण पूर्ण झाल्यानंतर मूल्यमापन पश्चात पात्र उमेदवारांना रोजगार तसेच स्वयंरोजगारांची संधी उपलब्ध करून देण्यासाठी महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास सोसायटीमार्फत प्रयत्न करण्यात येतील. यासाठी औद्योगिक संस्थांसोबत एकत्रित रोजगार मेळावे, Webinar तसेच समुपदेशन आयोजित करण्यात येतील. विहित केलेल्या प्लेसमेंटच्या टक्केवारीस अनुसरून पात्र प्रशिक्षण संस्थांची रॅकींग महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास सोसायटी तयार करेल व त्याचा अहवाल कौशल्य विकास उद्योजकता विभागामार्फत अल्पसंख्याक विकास विभागास सादर करेल.

१८. शासन निर्णय दि. २६.०८.२०१९ मधील तरतूदीनुसार दि.२८.०८.२०१९ रोजी जाहिरात देऊन प्रशिक्षण देण्यास इच्छुक संस्थांकडून अर्ज मागविण्यात आले होते. शासन निर्णय दि.२६.०८.२०१९ मध्ये विहित केल्या प्रमाणे राबविण्यात आलेली निवड प्रक्रिया या शासन निर्णयान्वये रद्द करण्यात येत आहे.

१९. या कार्यक्रमासाठी येणारा खर्च मागणी क्र झेडई-१,२२३५,सामाजिक सुरक्षा व कल्याण -०२, समाज कल्याण, २००- इतर कार्यक्रम (०१) अल्पसंख्याक सहाय्य, (०१)(०९) अल्पकालावधीच्या व्यवसायाधारित पाठक्रमाकरीता सहाय्यक अनुदान, (कार्यक्रम), (२२३५-ए-१५१), ३१ सहाय्यक अनुदान (वेतनेत्तर) या लेखाशीर्षाखाली वेळोवेळी उपलब्ध होणा-या तरतूदीमधून भागविण्यात येईल.

२०. सदर शासन निर्णय कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता विभागाच्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदरचा शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२०१२१०१६४४४४३३१४ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(दि. मा. सोनवणे)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

- १) मा. राज्यपालांचे सचिव.
- २) मा. मुख्यमंत्र्यांचे अपर मुख्य सचिव
- ३) मा. मंत्री / मा.राज्यमंत्री (अविवि) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
- ४) मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई.
- ५) अपर मुख्य सचिव, कौशल्य विकास व उद्योजकता विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ५) अपर मुख्य सचिव / प्रधान सचिव / सचिव, सर्व मंत्रालयीन विभाग.
- ६) महालेखापाल-१/२ (लेखा परीक्षा / लेखा व अनुज्ञेयता) महाराष्ट्र राज्य, मुंबई / नागपूर.
- ७) संचालक, लेखा व कोषागारे, मुंबई.
- ८) अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई.
- ९) आयुक्त, कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता संचालनालय, कोकण भवन, नवी मुंबई
- १०) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास संस्था, कफ परेड, मुंबई
- ११) निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई.
- १२) जिल्हा कोषागार अधिकारी (सर्व)
- १३) सचिव, महाराष्ट्र राज्य अल्पसंख्याक आयोग, मुंबई.
- १४) व्यवस्थापकीय संचालक, महिला आर्थिक विकास महामंडळ, वांद्रे (पूर्व), मुंबई.